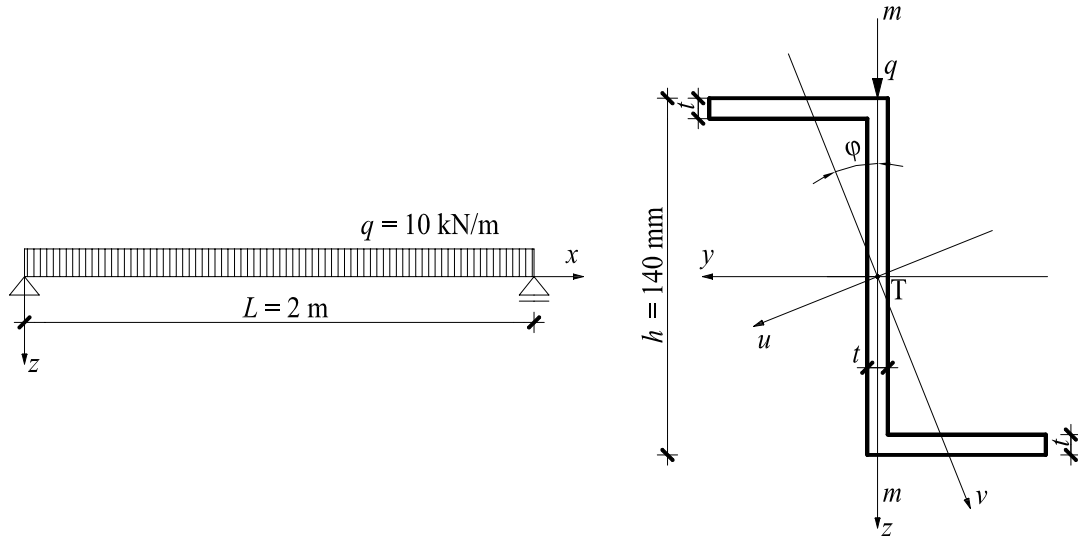

ZADATAK:

Nosač Z profila raspona $L = 2$ m opterećen je vertikalnim kontinuiranim opterećenjem $q = 10$ kN/m. Zadani su: glavni središnji momenti tromosti $I_u = 8,47 \cdot 10^6$ mm⁴ i $I_v = 0,614 \cdot 10^6$ mm⁴, kut što ga ravnina savijanja $m-m$ zatvara s glavnom središnjom osi tromosti $\varphi = 21^\circ 48'$, visina profila $h = 140$ mm, $t = 8$ mm. Treba odrediti ekstremna normalna naprezanja u najviše napregnutom presjeku nosača.

RJEŠENJE:

Maksimalni moment pojavljuje se u sredini raspona $M_{\max} = \frac{q \cdot L^2}{8} = \frac{10 \cdot 2^2}{8} = 5$ kNm.

Ravnina djelovanja momenta savijanja $m-m$ (xz ravnina) prolazi težištem poprečnog presjeka i s glavnom osi tromosti v zatvara kut φ pa se radi o **kosom savijanju**. Vektor momenta savijanja $\vec{M}$ okomit je na ravninu $m-m$ i s drugom glavnom osi tromosti u zatvara kut φ . Komponente momenta savijanja u glavnim ravninama određene su izrazima:

$$M_u = M \cos \varphi \quad (1)$$

$$M_v = M \sin \varphi. \quad (2)$$

Ukupno normalno naprezanje u promatranoj točki poprečnog presjeka uslijed djelovanja momenta savijanja određen je izrazom:

$$\sigma_x = \frac{M_u}{I_u} \cdot v + \frac{M_v}{I_v} \cdot u = M \left(\frac{v}{I_u} \cos \varphi + \frac{u}{I_v} \sin \varphi \right). \quad (3)$$

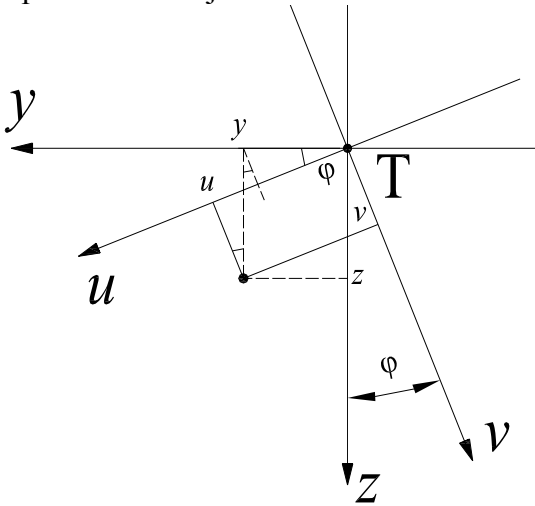
Položaj neutralne osi određen je kutem α , odnosno kutem što ga neutralna os zatvara s osi u .

$$\tan \alpha = -\frac{I_u}{I_v} \tan \varphi \quad (4)$$

$$\tan \alpha = -\frac{8,47 \cdot 10^6}{0,614 \cdot 10^6} \tan 21,8^\circ = -5,5175 \quad \Rightarrow \quad \alpha = -79,7272^\circ = -79^\circ 43' 38''$$

Neutralna os prolazi suprotnim kvadrantima od kvadranta kojima prolazi ravnina djelovanja momenta savijanja $m-m$.

Normalna naprezanja su maksimalna u točkama koje su najudaljenije od neutralne osi (točke 1 i 2). Koordinate točaka 1 i 2 u koordinatnom sustavu uv određuju se prema sljedećoj slici i nalaze se u tablici.

$$u = y \cos \varphi + z \sin \varphi$$

$$v = z \cos \varphi - y \sin \varphi$$

Točka	y (mm)	z (mm)	u (mm)	v (mm)
1	$-\frac{t}{2} = -4$	$-\frac{h}{2} = -70$	-29,71	-63,51
2	$\frac{t}{2} = 4$	$\frac{h}{2} = 70$	29,71	63,51

Maksimalna normalna naprezanja u točkama 1 i 2 određuju se prema izrazu (3).

$$\sigma_{x1} = M_{\max} \left(\frac{v}{I_u} \cos \varphi + \frac{u}{I_v} \sin \varphi \right) = 5 \cdot 10^6 \left(\frac{-63,51}{8,47 \cdot 10^6} \cos 21,8^\circ + \frac{-29,71}{0,614 \cdot 10^6} \sin 21,8^\circ \right) = -124,66 \text{ MPa (tlak)}$$

$$\sigma_{x2} = M_{\max} \left(\frac{v}{I_u} \cos \varphi + \frac{u}{I_v} \sin \varphi \right) = 5 \cdot 10^6 \left(\frac{63,51}{8,47 \cdot 10^6} \cos 21,8^\circ + \frac{29,71}{0,614 \cdot 10^6} \sin 21,8^\circ \right) = 124,66 \text{ MPa (vlak)}$$

